

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 20. februara 2024. godine
Br. Ref.: RK 2337/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI09/23

podnosilac

Hakif Haliti

**Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda
Ac.br.9776/2021 od 29. jula 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Hakif Haliti, sa prebivalištem u Obiliću, kojeg zastupa Zenel Shala, advokat u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Ac.br. 9776/2021] od 29. jula 2022. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi s presudom [C.br.5480/20] od 27. jula 2021. godine Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Podnosilac zahteva je osporenu odluku primio 21. septembra 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke Apelacionog suda, kojom su, kako podnosilac zahteva navodi, povređena prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje zahteva] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
6. Dana 7. jula 2023. godine Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo Br. 01/2023 objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 dana nakon njegovog objavljivanja. Shodno tome, tokom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe gorepomenutog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu Br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2018, nastaviće da se primenjuju na predmete koji su registrovani u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ukoliko su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 17. januara 2023. godine podnosilac zahtev je predao zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 25. januara 2023. godine predsednica Suda Gresa Caka-Nimani je odlukom [Br.GJR.KI09/23] imenovala sudiju Envera Pecija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban (članovi).
9. Dana 1. februara 2023. godine Sud je obavestio podnosioca zahteva o upisu zahteva. Istog dana, kopija zahteva je poslata Apelacionom sudu.
10. Dana 1. marta 2023. godine Sud je obavestio Osnovni sud o upisu slučaja i od njega je tražio da u roku od 15 dana od dana prijema dopisa preda Sudu povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku.
11. Dana 3. marta 2023. godine Osnovni sud je predao Sudu traženu povratnicu, kojom je dokazano da je podnosilac zahteva primio osporenu odluku 21. septembra 2023. godine.

12. Dana 22. januara 2024. godine Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je izneo preporuku sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva radio u javnom preduzeću „Energetska korporacija Kosova“ d.d. (u daljem tekstu. EKK) 40 (četrdeset) godina, 2 (dva) meseca i 9 (devet) dana, odnosno do navršavanja godina za odlazak u penziju 10. maja 2019. godine.
14. Dana 6. februara 2019. godine podnosilac zahteva podneo je tužbu u Osnovnom sudu u Prištini protiv EKK-a zbog isplate jubilarne nagrade u iznosu od tri mesečne plate.
15. Dana 11. novembra 2019. godine Osnovni sud je presudom [C.br.305/19] prihvatio tužbeni zahtev i obavezao je tuženog da podnosiocu zahteva isplati 1.963,25 evra u vrednosti jubilarne nagrade, sa kamatom od 8%.
16. Dana 10. decembra 2020. godine Apelacioni sud je presudom [Ac.br.2331/2020] poništio presudu Osnovnog suda budući da je našao proceduralne povrede za čiju posledicu nije mogao da zaključi da je činjenično stanje bilo ocenjeno u potpunosti i pravično od strane prvostepenog suda, vraćajući predmet na ponovno suđenje. Isti je konstatovao da je prvostepeni sud pobijenu presudu doneo uz proceduralne povrede jer isti nije otvorio ročište radi konstatovanja kako je regulisano pravo na jubilarnu nagradu u skladu sa Poslovníkom o radu kao unutrašnjem aktu tužene EKK-a d.d.
17. U ponovljenom postupku pred Osnovnim sudom, podnosilac zahteva je istakao da je bio u radnom odnosu kod tužene do 10. maja 2019. godine, kada je stekao godine za odlazak u penziju, a prethodno je 15. marta 2019. godine navršio 40 godina radnog iskustva. Shodno tome, isti je isticao da mu je za 40 godina radnog iskustva imao pravo na jubilarnu nagradu, isto kao i radnici koji su navršili 30 godina radnog iskustva, zasnivajući ovaj zahtev na Opštem kolektivnom sporazumu Kosova (u daljem tekstu: OKSK), Poslovníka o radu EKK-a, kao i odlukama br. 2244 i br. 8261 EKK-a.
18. Dana 27. jula 2021. godine Osnovni sud je presudom [C.br.5480/20]: (I) prihvatio u potpunosti tužbeni zahtev podnosioca zahteva i (II) obavezao je EKK da plati 1.963,25 evra na ime nagrade tri jubilarne plate, sa kamatom od 8%, koja će se računati od 6. februara 2019. godine, kada je podneta tužba, do konačne isplate, i to u roku od 7 dana od dana prijema ove presude pod pretnjom prinudnog izvršenja; (III) Obavezao je EKK da podnosiocu zahteva nadoknadi troškove parničnog postupka u ukupnom iznosu od 394,00 evra u roku od 7 dana od dana prijema ove presude pod pretnjom prinudnog izvršenja.
19. U obrazloženju odluke Osnovni sud je pojasnio da: „Iz odluke o prekidu radnog odnosa br. 268 od 08.04.2019. godine, kartona radnika od 04.02.2019. godine, kao i radne knjižice tužioca pod brojem upisa 10576, Sud je konstatovao da je tužilac, u trenutku odlaska u penziju imao više od 40 godina radnog iskustva. [...] Tužena je, prema odluci br. 2244 od 10.04.2019. godine, odlučila da prizna obavezu na plaćanje jubilarnih plata za sve radnike koji su ispunili uslov za period 2015-2017. godine, kao i nadalje. A odlukom od 16.04.2019. godine o tumačenju gorepomenute odluke, tužena je pojasnila da da bi ostvario uslov koji je propisan članom 52. OKSK-a, potrebno je da su se jubilarne godine od 10, 20 i 30 godina radnog iskustva stekle tokom perioda dok je OKSK bio na snazi, dakle od 01.01.2015. godine do 31.12.2017. godine. Dalje, odlukom be. 5261 od 23.08.2019. godine tužena je dopunila odluku pod br. 2244, tako da je ista nastavila sa priznanjem obaveze plaćanja jubilarnih plata svim zaposlenika koji su ispunili uslov od 31.12.2019. godine, ali koji su stekli radno iskustvo od 10. 20 i

30 godina od 01.01.2015. godine nadalje do 31.12.2019. godine. Prema ovoj odluci, tužena je zaposlenima koji su stekli 40 godina radnog iskustva priznala isto pravo na naknadu jubilarne plata sa onima koji su navršili 30 godina iskustva.

[...]

Sud je našao da je u konkretnom slučaju tužena bila dužna da tužiocu isplati tri plate na ime jubilarne nagrade. I to jer je ova obavezna propisana članom 52.1, tačkom 3 OKSK-a koji je nastavio da se sprovodi za radnike tužene na osnovu odluke br. 2244 od 10.04.2019. godine i odluke br. 8261 od 23.08.2019. godine. Tužilac je u martu 2019. godine dosegao jubilarnu godinu od ukupno 40 godina neprekidnog radnog iskustva, dakle navršio je stekao godine radnog iskustva za jubilarnu nagradu u skladu sa članom III odluke br. 8261 tužene. Tužena je priznala pravo na tri jubilarne plate i onima koji su navršili 40 godina radnog iskustva u periodu od 2015. do 2019. godine.“

20. Neutvrđenog datuma, protiv gorepomenute presude, u propisanom zakonom roku, podnela je žalbu tužena – EKK zbog bitne povrede odredbi parničnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i zbog pogrešnog sprovođenja materijalnog prava, uz predlog da se prihvati žalba kao osnovana, kao i da se pobijena presuda izmeni, odbijajući u potpunosti kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva.
21. S druge strane, podnosilac zahteva je podneo odgovor na žalbu kojim je osporio žalbene navode tužene -EKK, predlažući sudu da odbije kao neosnovanu žalbu tužene i da potvrdi prvostepenu presudu.
22. Dana 29. jula 2022. godine Apelacioni sud je presudom [Ac.br.9776/21]: I. prihvatio kao osnovanu žalbu tužene -EKK i izmenio presudu Osnovnog suda [C.br.5480/20] od 27. jula 2021. godine, sudeći kao što sledi: odbija se tužbeni zahtev podnosioca zahteva kojim je tražio da se „obaveže tužena EKK da podnosiocu zahteva isplati tri (3) plate n ime jubilarne nagrade u iznosu od 1.963,25 evra, uz zakonsku kamatu od 8%, koja će se računati od dana podnošenja tužbe do konačne isplate u roku od 7 dana od dana pravosnažnosti ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja“, kao neosnovan. U obrazloženju svoje presude, Apelacioni sud je istakao sledeće: „tužba tužioca je podneta van zakonski propisanog roka i kao takva treba da se odbije kao neosnovana zbog zastarevanja. Tužilac je 30 godina radnog iskustva navršio 2011. godine, tako da je u tom periodu i stekao pravo da traži naknadu jubilarne plate od tužene, međutim u periodu kada je tužilac napunio jubilej, nije postojao kolektivni sporazum na snazi, s toga nije bilo pravnog osnova za traženje nadoknade.
[...] nije mnogo bitan period kada je traženo pošto je prethodno pitanje da li je bilo na snazi kolektivnog sporazuma u vreme ispunjenja uslova za naknadu jubilarne plate. Budući da 2011. godine, u vreme kada je tužilac stekao 30 godina radnog iskustva, nedostajao je pravni osnov, tužbeni zahtev tužioca ne osnovan, zato po ovom osnovu je i sud odlučio da izmeni presudu prvostepenog suda. U konkretnom slučaju i da postojao pravni osnov za traženje naknade , dakle i da je bio na snazi kolektivni sporazum 2011. godine, godine kada je tužilac ispunio uslov, dakle navršavanje jubileja, od tog vremena do podnošenja tužbe je prošlo više od 3 godine, kako je propisano članom 87. Zakona o radu i takva tužba je podneta nakon zakonskog roka.“
[...] “tužiocu je pravo da traži jubilarne plate ili nagrade stvoreno stupanjem na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova. Od tog datuma, do 01.01.2018. godine tužilac je imao mogućnost da podnese tužbu. Nakon 01.01.2018. godine stranka gubi pravo da traži jubilarnu nagradu jer jedan takav zahtev je zastareo jer je podnet nakon zakonskog roka. U odnosu na odredbu ZOO-a koje je prvostepeni sud naveo, iste se mogu sprovesti samo ako bi na snazi bio Sporazum o kojem je reč i ako novčani zahtev iz radnog odnosa ne bi bio zastareo, budući da isti nije bio na snazi i zahtev je zastareo, tužena strana nije obavezna stranci koja tuži nikakvu isplatu ili dug.“

23. Dana 12. oktobra 2022. godine podnosilac zahteva se obratio državnom tužiocu kako bi podneo zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Apelacionog suda.
24. Dana 5. decembra 2022. godine obaveštenjem [KMLC.br.101/22] državni tužilac je obavestio podnosioca zahteva da nisu ispunjeni uslovi za iniciranje zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca zahteva

25. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenom odlukom Apelacionog suda povređena prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava.
26. Prema podnosiocu zahteva, prema njemu „*nema pravičnog suđenja kao u ostalim slučajevima gde su njihovi zahtevi u potpunosti identični, prihvatani od strane sudova od 2015. godine do poslednjeg od 07.07.2022. godine – presuda Ac.br. 7537/21. Nema pravičnog suđenja, jednakosti pred zakonom niti pravne sigurnosti, kada u Apelacionom sudu, za potpuno identične stvari imaju dijametralno suprotne stavove i to na relaciji prvi i drugi stepen i veća drugog stepena, gde jedno veće odlučuje drugačije, a drugo drugačije po potpuno identičnim stvarima, postupci koji su povreda ustavnih načela i diskriminišući prema onima kojima se zahtevi odbijaju, čime se povređuju i načela EKLJP-a. U 4 presude, dve na drugom stepenu i dve vrhovne, tretira se drugačije pravni osnov po kojem je odbijen tužbeni zahtev, a to je zastarevanje“.* U tom pravcu, on se poziva na presude Apelacionog suda: [Ac.br.1823/2021], [Ac.br.584/2021], [Ac.br.7587/21] i presude Vrhovnog suda: [Rev.br.90/2020], [Rev.br.639/2020].
27. Dalje, podnosilac zahteva navodi da: „*je ispunio zakonske uslove za naknadu jubilarne nagrade od tri plate. On je radio kod tužene 40 (četrdeset) godina 2 (dva) meseca i 9 (devet) dana pre nego što je otišao u penziju, što znači da je povodom penzionisanja ispunio uslov jubilarne godine od 40 godina radnog iskustva na osnovu odluke tužene 8261, tačka III, a drugi uslov za uživanje ovog prava nakon isteka Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova je već bio ispunio na osnovu tačke I navedene odluke, što znači se da naknada jubilarnih plata radnicima EKK-a nastavlja do 31.12.2019. godine. Apelacioni sud nije kako treba razmotrio materijalni dokaz same tužene, a to je odluka br. 268 o prekidu radnog odnosa, prema kojoj je na dan kada mu je prekinut radni odnos on ima 40 godina radnog iskustva, što je jubilarna godina.“*
28. Prema mišljenju podnosioca zahteva „*odredba člana 53.4 Poslovnika o radu EKK-a je opšta i priznaje pravo na jubilarnu naknadu plata svim njenim radnicima bez određivanja vremenskog roka ispunjenjem jedinog uslova a to je finansijsko stanje. Navedena odredbe je ispunjena gore navedenim odlukama kojima su specifikovani i dodati novi uslovi, od kojih su neki u korist radnika. Tumačenje da imamo veze sa zastarevanjem zahteva i podnošenjem tužne nakon isteka OKSK-a je pogrešno i nezakonito, jer u slučajevima radnika tužene to pravo je aktivno i sada na osnovu Poslovnika o radu i odluka tužene. Apelacioni sud nije imao pravo da izbegne te akte tužene.“*
29. Dalje, podnosilac zahteva je pružao specifične argumente u vezi s navodom o povredi člana 24., dodajući da: „*se ne oseća jednakim pred zakonom, jer su njegove kolege realizovale pravo na jubilarnu nagradu pod potpuno identičnim uslovima i na osnovu istih zakonskih odredbi i odredbi normativnih akata tužene, kao i presuda suda, a on ovo pravo ne može da ostvari ni u upravnom postupku kod tužene, ni u pravnom*

postupku, jer sudovi nemaju jedinstven stav u jednakom tretiranju stranaka pred zakonom.“

30. U nastavku, podnosilac zahteva je dao specifične argumente u vezi s navodom o povredi člana 31., navodeći da: „najmanje u preko 100 slučajeva, kao i njegov slučaj, je odlučeno pozitivno- u korist stranaka od strane sudova. Prema njemu nije vođeno pravično i nepristrasno suđenje, jer na osnovu normativne regulative EKK-a, pravo na jubilarnu nagradu od tri plate je stekao povodom stupanja na snagu OKSK-a, pravo koje mu se ne može negirati ni jednim kasnijim postupkom, niti jednim zakonskim ili podzakonskim aktom, a još manje kada je sama tužena Poslovnikom o radu br. 1041 i odlukama br. 2244 i 8261 rekonstruisala ovo pravo za sve svoje zaposlene. Podnosilac zahteva je ispunio i zakonski uslov tražen odlukom tužene za jubilarne godine, jer na dan kada mu je prekinut radni odnos, on je imao 40 godina radnog iskustva, što je jubilarna godina u skladu sa odlukom br. 8261, tačka III.“
31. Što se tiče člana 46., podnosilac zahteva je istakao da: „da mu je negirano pravo na jubilarnu nagradu i da se prihvodi iz radnog odnosa smatraju imovinom. Da se prihodi iz radnog odnosa tretiraju kao imovina u smislu člana 46. Ustava, izrazio se Ustavni sud kada je sudio u slučajevima odlaska u prevremenu penziju jednog broja bivših radnika EKK-a, i tim povodom je poništio preko 300 presuda Vrhovnog suda, jer je povređeno pravo na imovinu, kada je našao da 1. pravni osnov obaveze nadoknade dok se ne formira Penzioni fond, stoji u unutrašnjoj regulativi EKK-a, a to je sporazum koji je potpisan sa svakim pojedincem zasebno, identičan uslov kao i podnosioca zahteva, gde je pravni osnov za naknadu jubilarnih nagrada za sve one koji ispunjuju uslove normativna regulativa EKK-a, Poslovnika o radu i odluke koje su citirane i 2. Obaveza se smatra završenom kada se formira Penzioni fond ili kada se stekne starost za odlazak u penziju, uslov koji je identičan kao i podnosioca zahteva gde se smatra da je obaveza ispunjena kada se nadoknadi jubilarna nagrada po uslovima iz odluka koje su navedene u tački 1.“
32. Kao zaključak podnosilac zahteva od Suda traži da: (i) proglasi zahtev osnovanim; (ii) da poništi presudu [Ac.br.9776/21] i da obaveže Apelacioni sud da je ponovo razmotri.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 24.

[Jednakost pred zakonom]

1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.
2. Niko se ne smije diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili nekog drugog uvjerenja, nacionalnog ili društvenog porijekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredjeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.
3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprječava sprovođenje i usvajanje privremenih mjera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nijesu jednake. Takve mjere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.

Član 31.
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

Član 46.
[Zaštita imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprijuje.

[...]

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6.
(Pravo na pravično suđenje)

„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s cijelog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kad to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.”

[...]

Dodatni protokol EKLJP-a, 1952. godine

Član 1.
(Zaštita imovine)

„Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.”

ZAKON BR.03/L-212 O RADU

Član 87.
[Rok zastarevanja]

Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva.

MARRËVESHJEN E PËRGJITHSHME KOLEKTIVE TË KOSOVËS

Član 3.
Primena i sveobuhvatnost

Odredbe OKSK-a se primenjuju na celoj teritoriji Republike Kosova.

Član 52.
Jubilarnе nagrade

- 1. Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to za:
1.1.za 10 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od jedne njegove mesečne plate;
1.2.za 20 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od dve njegove mesečne plate;
1.3.za 30 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od tri njegove mesečne plate.*
- 2. Poslednji poslodavac je taj koji plaća jubilarne poklone.*
- 3. 3.Jubilarni poklon se plaća u roku od mesec dana, nakon ispunjivanja uslova iz ovog stava.*

Prihvatljivost zahteva

33. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti propisane Ustavom, i dalje određene Zakonom i Poslovníkom o radu.
34. U tom pravcu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

Član 113.
[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

„ 1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnijele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

[...]

35. U nastavku, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti koje dalje određuje Zakon, odnosno članovi 47., 48. i 49. Zakona, koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

*„ 1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“*

Član 48.
[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49.
[Rokovi]

„ Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu Istog.“

36. Što se tiče ispunjenja ovih kriterijuma, Sud primećuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu Apelacionog suda [Ac.br.9776/2021] od 29. jula 2022. godine i iskoristio je sva pravna sredstva. Podnosilac zahteva je takođe pojasnio osnovna prava i slobode za koje on navodi da su povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i predao je zahtev u skladu sa rokovima propisanim članom 49. Zakona.

37. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti propisane pravilom 34. [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika o radu. Pravilo 34 (2) Poslovnika o radu propisuje kriterijume na osnovu kojih Sud može da razmatra zahtev, uključujući kriterijum da zahtev ne bude jasno neosnovan. Specifično, pravilo 34 (2) propisuje da:

„Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.“

38. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na neki konkretan navod koji zahtev može da sadrži. U tom smislu, bilo bi tačnije kada bi se o istima govorilo kao o „očigledno neosnovanim navodima“. Ovi poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoog stepena“; (ii) navodi koje karakteriše „jasno ili očigledno odsustvo povrede“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi navodi“, kao i (iv) „haotični ili nejasni navodi“ (visi slučajeve ESLJP-a, [Kemmachev protiv Francuske, zahtev br. 17621/91](#), kategorija (i), [Mentzen protiv Letonije, zahtev br. 71074/01](#), kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine, zahtev. 4241/03](#), kategorija (iii)).

39. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno u oceni da li je zahtev očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na dotične navode podnosioca zahteva, u čijoj će oceno Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] obavezan da tumaču osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane Ustavom.

40. Prvo, Sud ističe da je srž slučaja povezana sa zahtevom za jubilarne plate podnosioca zahteva upućen EKK-u, koja je bila poslodavac podnosioca zahteva, kao rezultat navršavanja 40-te jubilarne godine radnog iskustva 2019. godine, kojim je tražio na osnovu KSK-om i unutrašnjim aktima EKK-a, odnosno (i) odlukom [br. 2244] od 10. aprila 2019. godine; i (ii) odlukom [br. 8261] od 23. avgusta 2019. godine. Nakon odbijanja zahteva podnosioca od strane EKK-a, isti je podneo tužbu u Osnovnom sudu. Prvo, nakon što mu je Osnovni sud priznao pravo na jubilarnu nagradu, Apelacioni sud je nakon žalbe EKK-a poništio presudu Osnovnog suda, vraćajući stvar na ponovno suđenje kao rezultat proceduralne povrede, odnosno ne otvaranja ročišta radi konstatovanja kako je regulisano pravo na jubilarnu nagradu prema Poslovniku o radu i ostalim unutrašnjim aktima tužene EKK d.d. U nastavku, na ponovljenom suđenju, nakon što je Osnovni sud podnosiocu zahteva priznao pravo na jubilarnu nagradu, pozivajući se uglavnom na unutrašnje akte poslodavca, odnosno Poslovnik o radu i odluku [br. 2244] i [br.8261] tužena EKK je podnela žalbu i Apelacioni sud je izmenio presudu Osnovnog suda, odbijajući tužbeni zahtev podnosioca zahteva, zasnivajući se izričito na obrazloženju da je prvostepeni sud: (i) pogrešno sproveo materijalno pravo; (ii) tužba podnosioca zahteva podneta van zakonski propisanog roka i da ista treba da se odbaci kao neosnovana zbog zastarevanja; (iii) period kada je podnosilac zahteva navršio jubilej, nije bilo kolektivnog ugovora na snazi, s toga nije bilo pravnog osnova za traženje naknade, jer je 2011. godine u vreme kada je podnosilac navršio 30 godina radnog iskustva nedostajalo je pravno osnovno, shodno tome Apelacioni sud je doneo odluku da izmeni presudu prvostepenog suda.
41. Dok je podnosilac zahteva iznosi navode o povredama njegovih prava zagwarantovanih članovima 24., 31. i 46. Ustava, Sud primećuje da isti pred Sudom osporava konstatacije Apelacionog suda, navodeći, *u srži*, povrede člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, koje imaju veze sa načinom tumačenja i sprovođenja materijalnog zakona.

(i) U vezi sa navodom o povredi člana 31. Ustava što se tiče pogrešnog tumačenja zakona

42. Podnosilac zahteva pred sudom osporava konstatacije Apelacionog suda, navodeći u srži da imaju veze s načinom tumačenja i sprovođenja materijalnog zakona. U tom smislu, podnosilac zahteva, između ostalog, ističe pogrešno tumačenje Opšteg kolektivnog sporazuma, jer prema mišljenju podnosioca Apelacioni sud je trebalo da uzme u obzir da je isti bio na snazi i tokom vremena podnošenja tužbe i da je Apelacioni sud pogrešno ocenio da je njegova tužba podneta van roka, shodno tome povredio je proceduralne garancije na pravično suđenje.
43. U razmatranju ovih navoda, Sud ističe da su isti u srži povezani sa pogrešnim sprovođenjem primenjivog zakona od strane Apelacionog suda, navodi koje Sud u skladu sa svojom sudskom praksom i sudskom praksom ESLJP-a smatra „*navodima četvrtog stepena*“.
44. U kontekstu ove kategorije navoda, Sud ističe da na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i uzimajući u obzir njene karakteristike, kako je propisano EKLJP-om, načelo subsidijarnosti i doktrine četvrtog stepena, on je konstantno je isticao razliku između „*ustavnosti*“ i „*zakonitosti*“ i tvrdio je da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnim sprovođenjem zakona, za koje se navodi da je načinio redovan sud, sem i dok god su takve greške mogle da povrede prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om. (vidi u tom kontekstu, između ostalog, slučajeve Suda [KI96/21](#), podnosilac zahteva *Xhelal Zherka*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. septembra 2021. godine, stav 49; [KI145/20](#), podnositeljka zahteva *Hafize Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 33; [KI179/18](#), podnosilac zahteva *Belgijzar Latifi* rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68;

[KI49/19](#), podnosilac zahteva *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport A.D.*, „*Adem Jashari*“, rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 47; [KI56/17](#), podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i [KI154/17 i KI05/18](#), podnosioci *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60).

45. Sud je takođe konstantno isticao da nije uloga ovog Suda da razmatra zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i sprovođenjem materijalnog prava i da ne može da oceni same činjenice koje su navele jedan redovan sud da usvoji jednu odluku umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud „*četvrtog stepena*“ što bi rezultiralo prevazilaženjem granica uspostavljenih njegovom jurisdikcijom. (vidi u tom kontekstu slučaj ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference koje su tu korišćene, i takođe vidi slučajeve Suda, KI145/20, koji je gore citiran, stav 34; KI49/19 gore citiran, stav 48; i KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stav 61).
46. Međutim, sud ističe da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe određuju okolnosti u kojima treba napraviti izuzetke od ovog stava. Kao što je gore istaknuto, dok je primarna dužnost redovnih sudova da rešavaju probleme oko tumačenja primenjivog zakona, uloga Suda je da se uveri ili da utvrdi da su efekti ovog tumačenja u skladu sa Ustavom i EKLJP-om. (vidi slučaj ESLJP-a *Miragall Escolano i drugi protiv Španije*, presuda od 25. januara 2000. godine, stavovi 33-39; i vidi takođe slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, gore citirani, stav 63). U principu, takav izuzetak povezan je sa slučajevima koji rezultiraju da su vidno arbitrarni, uključujući i one u kojima je jedan sud „*očigledno pogrešno primenio zakon*“ u specifičnom slučaju i koji je mogao da rezultira „*arbitrarnim zaključcima*“ ili „*očigledno neosnovanim*“ za podnosioca zahteva.
47. Što se tiče navoda podnosioca zahteva u vezi sa nastavljanjem sprovođenja Kolektivnom sporazuma i neosnovanog odbijanja njegovog tužbenog zahteva, Apelacioni sud je presudom [Ac.br.9776/2021] od 26. jula 2022. godine istakao sledeće: „*tužba tužioca je podneta van zakonski propisanog roka i kao takva treba da se odbije kao neosnovana zbog zastarevanja. Tužilac je 30 godina radnog iskustva navršio 2011. godine, tako da je u tom periodu i stekao pravo da traži naknadu jubilarne plate od tužene, međutim u periodu kada je tužilac napunio jubilej, nije postojao kolektivni sporazum na snazi, s toga nije bilo pravnog osnova za traženje nadoknade.*
[...]
nije mnogo bitan period kada je traženo pošto je prethodno pitanje da li je bilo na snazi kolektivnog sporazuma u vreme ispunjenja uslova za naknadu jubilarne plate. Budući da 2011. godine, u vreme kada je tužilac stekao 30 godina radnog iskustva, nedostajao je pravni osnov, tužbeni zahtev tužioca ne neosnovan, zato po ovom osnovu je i sud odlučio da izmeni presudu prvostepenog suda. U konkretnom slučaju i da postojao pravni osnov za traženje naknade, dakle i da je bio na snazi kolektivni sporazum 2011. godine, godine kada je tužilac ispunio uslov, dakle navršavanje jubileja, od tog vremena do podnošenja tužbe je prošlo više od 3 godine, kako je propisano članom 87. Zakona o radu i takva tužba je podneta nakon zakonskog roka.“
[...]*“tužiocu je pravo da traži jubilarne plate ili nagrade stvoreno stupanjem na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova. Od tog datuma, do 01.01.2018. godine tužilac je imao mogućnost da podnese tužbu. Nakon 01.01.2018. godine stranka gubi pravo da traži jubilarnu nagradu jer jedan takav zahtev je zastareo jer je podnet nakon zakonskog roka. U odnosu na odredbu ZOO-a koje je prvostepeni sud naveo, iste se mogu sprovesti samo ako bi na snazi bio Sporazum o kojem je reč i ako novčani zahtev iz radnog odnosa ne bi bio zastareo, budući da isti nije bio na snazi i zahtev je zastareo, tužena strana nije obavezna stranci koja tuži nikakvu isplatu ili dug.“*

48. U tom smislu, Sud smatra da je Apelacioni sud osporenom odlukom izmenio prvostepenu presudu, tretirajući i obrazlažući navode podnosioca zahteva i tužene strane, uključujući i one koji se odnose na pogrešno tumačenje zakonskih odredbi, odnosno na Kolektivni ugovor. U smislu gore navedenog, Sud primećuje da je apelacioni sud pojasnio da: (i) je podnosilac zahteva ispunio uslov za jubilarnu nagradu pre stupanja na snagu Opšteg kolektivnog ugovora Kosova; (ii) u periodu kada je podnosilac zahteva navršio jubilej nije bilo kolektivnog ugovora na snazi, s toga nije bilo pravnog osnova za traženje nadoknade, jer 2011. godine, kada je podnosilac zahteva navršio 30 godina radnog iskustva, nedostajao je pravni osnov, shodno tome Apelacioni sud je doneo odluku da promeni presudu prvostepenog suda; (iii) podnosilac zahteva je podneo zahtev za naknadu jubilarne nagrade 6. februara 2019. godine, odnosno nakon isteka primenjivosti Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova; kao i (iv) zahtev podnosioca za naknadu jubilarnih plata je već zastareo u smislu člana 87. Zakona o radu.
49. Pored gore navedenih elaboracija, Sud nalazi da je odlučivanje Apelacionog suda u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja u skladu i sa pravnim mišljenjem o jubilarnoj nagradi koje je doneto na generalnom sastanku Vrhovnog suda 27. februara 2023. godine. U tom smeru, Sud će se pozvati na relevantan deo pravnog mišljenja od 23. februara 2023. godine Vrhovnog suda, koje određuje da: „*VI. Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina navršava u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca.*”
50. Dakle, Sud primećuje da je po pravnom mišljenju Vrhovnog suda o jubilarnoj nagradi, odlučujući element, sproveden i u okolnostima konkretnog slučaja, jeste da jubilarna godina bude navršena u periodu od 1. januara 2015. godine do 31. decembra 2017. godine, što proizilazi da nije ispunjeno u ovom slučaju, jer podnosilac zahteva je jubilarnu godinu navršio 2011. godine, kada nije bilo Kolektivnog sporazuma na snazi. Shodno tome, Sud je našao da postupci pred Apelacionim sudom nisu nepravični ili arbitrarni. (vidi *mutatis mutandis* u slučaju Suda: KI199/18, podnosilac zahteva *Hajriz Haxholli*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2019. godine, stav 34.).
51. U tom kontekstu, Sud podseća da on sam ne može da postane činjenični sud i da ukazuje redovnim sudovima koji bi bio najpogodniji način sprovođenja materijalnog prava, jer jedna takva nadležnost, po pravilu, pripada sudovima redovne jurisdikcije. Sud ističe da on može da se meša samo onda kada je obrazloženje odluka redovnih sudova izuzetno arbitrarno i neopravdano, a u konkretnim okolnostima nemamo veze s jasno arbitrarnim ili neopravdanim odlukama.
52. U vezi s navodom podnosioca zahteva o pogrešnom sprovođenju Kolektivnog sporazuma, Sud ističe da podnosilac zahteva pored navoda o povredi člana 31. Ustava, a u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat pogrešnog utvrđivanja činjenica i pogrešnog tumačenja zakona, nije dovoljno potkrepljen, niti je argumentovao pred Sudom da ovo tumačenje primenjivog zakona od strane Apelacionog suda može da bude „očigledno pogrešno“, rezultirajući „arbitrarnim“ ili „očigledno neobrazloženim zaključcima“ za podnosioca zahteva ili da postupci pred redovnim sudovima, u njihovoj celini, mogli biti nepravični ili arbitrarni. Pored toga, Sud ocenjuje da je Apelacioni sud uzeo u obzir sve činjenice i okolnosti slučaja, navode podnosioca zahteva i obrazložio je iste (vidi, u tom kontekstu) slučajeve suda [KI64/20](#), podnosilac zahteva *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. avgusta 2020. godine, stav 41; i [KI37/21](#) podnosioci *Isa Tusha*, *Naser Tusha* i *Miradije Tusha*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. septembra 2021. godine, stav 67).

53. S toga, Sud iz gore razrade smatra da je podnosilac zahteva prosto nezadovoljan rezultatom postupka pred redovnim sudovima, međutim njegovo nezadovoljstvo ne može samo po sebi da potegne argumentovan navod o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi slučaj ESLJP-a [Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, zahtev br. 5503/02](#), presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
54. Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva ne dokazuje i ne podržava dovoljno njegov navod da su redovni sudovi možda pogrešno primenili zakon, i shodno tome njegove navode o pogrešnom tumačenju i promeni primenjivog zakona se svrstavaju u navode koji spadaju u „četrvu kategoriju“ i kao takvi, održavaju se na navode na nivou „zakonitosti“ i nisu argumentovanu na nivou „ustavnosti“. Za posledicu, isti su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, kako je propisano stavom (2) pravila 34. Poslovnika o radu.

(ii) U vezi sa nedoslednošću sudskih odluka koje se odnose na član 24. Ustava

55. Sud prvo podseća da navod o nedoslednosti sudskih odluka, podnosilac zahteva povezuje sa navodom o povredi člana 24. Ustava, kao rezultat neimanja jednakosti pred zakonom. Dakle, podnosilac zahteva u suštini navodi da i) je osporenom odlukom tretiran nejednako u odnosu na druge; kao i ii) je ugroženo načelo pravne sigurnosti kao rezultat protivrečne odluke Apelacionog suda.
56. Sud će u nastavku razraditi: (i) načela i kriterijume uspostavljene sudskom praksom ESLJP-a i Suda u vezi sa nedostatkom nedoslednosti sudskih odluka; (ii) sprovođenje istih u konkretnom slučaju.

Načela i kriterijumi uspostavljeni sudskom praksom ESLJP-a i Suda u vezi sa nedostatkom nedoslednosti sudskih odluka

57. S tim uvezi, Sud prvo ističe načela i kriterijume koje je utvrdio ESLJP, ovaj Sud, prilikom razmatranja tvrdnji podnosioca zahteva o povredi načela pravne sigurnosti, kao rezultat kontradiktornih odluka takođe primenio u svojoj sudskoj praksi (vidi slučajeve suda KI87/18, podnosilac zahteva "[IF Skadeforsikring](#)", presuda od 27. februara 2019. godine i KI35/18, podnosilac zahteva [Bayerische Versicherungsverband](#), presuda od 16. januara 2019. godine, gde je Sud, između ostalog, utvrdio povredu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije u sudskoj praksi ESLJP-a.
58. U svetlu razvoja opštih načela u pogledu nepoštovanja konzistentnosti utvrđene sudskom praksom, Sud se prvo poziva na sudsku praksu ESLJP-a, koja je kontinuirano naglašavala da je jedna od bitnih komponenti vladavine prava pravna sigurnost, koja, između ostalog, garantuje izvesnu sigurnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudove (vidi slučaj ESLJP-a [Brumărescu protiv Rumunije](#) [VV], zahtev [br. 28342/95](#), stav 61; slučaj [Štefăniță i drugi protiv Rumunije](#), zahtev [br. 38155/02](#), presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 38 i slučaj [Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske](#), zahtev [br. 13279/05](#), presuda od 20. oktobra 2011. godine, stav 56).
59. prema ESLJP-u: „prisustvo kontradiktornih sudskih odluka, s druge strane, može stvoriti situacije nesigurnosti, što bi umanjilo poverenje javnosti u pravosudni sistem“ (vidi slučaj [Padurararu protiv Rumunije](#), zahtev [br. 63252/00](#), stav 98; [Vinčić i drugi protiv Srbije](#), zahtev [br. 44698/06](#), stav 56, presuda od 1. decembra 2009. godine; i slučaj [Štefăniță i drugi protiv Rumunije](#), citiran iznad, stav 38). ESLJP je, međutim,

precizirao da ne postoji stečeno pravo na doslednost sudske prakse (vidi slučaj *Unédic protiv Francuske*, zahtev [br. 20153/04](#), stav 74, od 18. decembra 2008. godine, vidi gore citirani slučaj *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, stav 56, vidi i gore citirani slučaj Suda KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 65, kao i slučaj KI42/17, podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. januara 2018. godine, stav 33).

60. U nastavku, ESLJP je utvrdio tri osnovna kriterijuma, koja su takođe prihvaćena u sudskoj praksi Suda za utvrđivanje da li navodna divergencija u sudskim odlukama predstavlja povredu člana 6. EKLJP-a, a koja određuju sledeće: i) da li postoje „duboke i dugoročne“ razlike u sudskoj praksi; (ii) da li domaći zakon uspostavlja sposobne mehanizme koji mogu da reše takve divergencije; i (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom (u ovom kontekstu, vidi slučajeve ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije* (br. 1), zahtev [br. 30658/05](#), presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37-39; *Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, zahtev [br. 76943/11](#), presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116-135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, zahtev [br. 23530/02](#), presuda od 2. jula 2009. godine stavovi 49-50; *Nejdet Şahin dhe Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 53; i vidi slučaj Suda, KI29/17, podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. septembra 2017. godine, stav 51; i vidi, takođe iznad citirane, slučajeve Suda, KI42/17, podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, stav 39; KI87/17 podnosilac zahteva „*JF Skadiforsikring*“, stav 67, citiran iznad; KI35/18 podnosilac zahteva „*Bayerische Versicherungsverband*“, citiran iznad, stav 70; KI107/19, podnosilac zahteva *Gafurr Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine).
61. Sud primećuje da je ESLJP prilikom razvoja koncepta „dubokih i dugoročnih razlika“ takođe uzeo u obzir i da li je neslaganje izolovano ili utiče na veliki broj ljudi (vidi, između ostalog slučaj ESLJP-a, *Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije* citiran iznad, stav 135).
62. Sud, s tim u vezi, takođe naglašava da ESLJP nije utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a u slučajevima divergentne sudske prakse i ako je to uticalo na veliki broj ljudi u vezi sa istim pitanjem tokom kratkog vremenskog perioda pre nego što su se relevantne kontradikcije rešile od viših sudova, dajući tako mogućnost državnim mehanizmima da obezbede odgovarajuću doslednost (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a *Albu i drugi protiv Rumunije*, presuda od 10. maja 2012. godine, stavovi 42 - 43).
63. Ovo poslednje se odnosi na drugi i treći kriterijum, odnosno na postojanje mehanizma sposobnog da rešava nedoslednosti u sudskoj praksi i da li je ovaj mehanizam korišćen i sa kojim efektom. S tim u vezi, ESLJP je prvobitno zaključio da nepostojanje takvog mehanizma predstavlja povredu prava na redovan sudsku proces zagaranovan članom 6. EKLJP-a (vidi, u ovom kontekstu *Tudor protiv Rumunije*, zahtev [br. 21911/03](#), presuda od 4. marta 2009. godine, stavovi 30-32; i *Ştefănică i drugi protiv Rumunije*, presuda od 2. februara 2010. godine, stavovi 37-38; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv turske*, citiran iznad, stav 54).

Primena ovih načela i kriterijuma u okolnostima konkretnog slučaja

64. U nastavku, Sud će primeniti iznad elaborirana načela u okolnostima konkretnog slučaja, primenjujući kriterijume na osnovu kojih će se Sud i ESLJP bave putanjima divergencije u odnosu na sudsku praksu, počevši od ocene da li su u okolnostima konkretnog slučaja: (i) navodne divergencije u sudskoj praksi „duboke i dugoročne“ i ako je to slučaj; (ii) postojanje mehanizama sposobnih da razreše dotičnu divergenciju; i (iii) procenu da li su ovi mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom u okolnostima konkretnog slučaja.

65. U početku, Sud takođe treba da ponovi da, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i Suda, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima, pošto njihova nezavisnost mora biti poštovana (vidi predmet ESLJP-a *Adamsons protiv Letonije*, citiran iznad, stav 118, vidi takođe slučajeve Suda KI87/18 podnosilac zahteva *IF Skadeforsikring* i KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citirani iznad).
66. Štaviše, podnosilac zahteva u vezi da tvrdnjama o ustavnoj povredi osnovnih prava i sloboda kao rezultat divergencija u sudskoj praksi, mora da iznese Sudu relevantne argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučajeva u kojima se tvrdi da su različito rešeni od stane redovnih sudova, što je rezultiralo kontradiktornim odlukama u sudskoj praksi i koje je moglo rezultirati kršenjem njihovih ustavnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi slučaj KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 76).
67. S tim u vezi, ESKLJP priznanje da je mogućnost divergencija u sudskoj praksi prirodna karakteristika svakog pravosudnog sistema zasnovanog na sistemu nacionalnih sudova koji imaju vlast nad svojom teritorijalnom nadležnošću. Takođe, priznaje da takve razlike mogu nastati, ko u ovom slučaju, unutar iste nadležnosti. Ovo samo po sebi ne može biti u suprotnosti sa pravom zagarantovanim EKLJP-om (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLJP-a *Santos Pinto protiv Portugalije*, zahtev br. 39005/04 presuda od 20. maja 2008. godine, stav 41).
68. S tim u vezi, Sud prvo podseća na tvrdnju podnosioca zahteva koji navodi da njegov slučaj nije tretiran na isti način u poređenju sa drugim slučajevima koji su po njemu identični, čak i pored istih činjenica i pravnih okolnosti, dodavši da su redovni sudovi doneli različite odluke u istim slučajevima.
69. S tim u vezi, Sud ističe da je podnosilac zahteva u Sud doneo 4 različite odluke, za koje smatra da su donele odluku o slučaju kako treba, kao što sledi: 1) presuda Apelacionog suda [Ac.br.584/2021] i od 21. februara 2022. godine (A. K.); (2) presuda Apelacionog suda [Ac.br.1823/2021] od 19. aprila 2022. godine (A. M.); (3) presuda Apelacionog suda [Ac.br.7587/2021] od 7. jula 2022. godine (S.B.); (4) presuda Apelacionog suda [Rev.br.639/2020] od 21. januara 2021. godine (B. F.); kao i (5) presuda Apelacionog suda [Rev.br.90/2020] od 4. maha 2020. godine (S.C.). S tim u vezi, Sud primećuje da su sve ove odluke doneli redovni sudovi, pre datuma donošenja *Pravnog mišljenja o jubilarnoj nagradi*, od 27. februara 2023. godine Vrhovnog suda.
70. (Dakle, pored gore navedenih elaboracija koje se tiču navoda podnosioca zahteva i pogrešnom sprovođenju materijalnog prava, Sud nalazi da je donošenje odluka Apelacionog suda, u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja u skladu i sa pravnim mišljenjem o jubilarnoj nagradi koje je doneto na generalnom sastanku Vrhovnog suda 27. februara 2023. godine.
71. Dakle, Sud primećuje, da prema pravnom mišljenju Vrhovnog suda o jubilarnoj nagradi, odlučujući element, sproveden i u okolnostima konkretnog slučaja, jeste da jubilarna godina bude navršena u periodu od 1. januara 2015. godine do 31. decembra 2017. godine, što proizilazi da nije ispunjeno u ovom slučaju, jer podnosilac zahteva je jubilarnu godinu navršio 2011. godine, kada nije bilo Kolektivnog sporazuma na snazi. Shodno tome, Sud je našao da postupci pred Apelacionim sudom nisu nepravični ili arbitrarni. (vidi *mutatis mutandis* u slučaju Suda: [KI199/18](#), podnosilac zahteva *Hajriz Haxholli*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2019. godine, stav 34.).
72. S tim u vezi, Sud smatra da je osporena presuda Apelacionog suda obrazložena i da tumačenje ovog poslednje pomenutog, što se tiče predstavljenih činjenica za ocenjivanje

od strane podnosioca zahteva, ne može se reći da je arbitrarna, neobrazložena ili da je mogla da utiče na pravično suđenje, već je prosto bilo pitanje tumačenja i sprovođenja zakona (vidi analogno slučaj KI29/17, podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, citiran iznad, stav 57).

73. Podsećajući na obavezu određenu sudskom praksom Suda da podnosioci zahteva treba da podnesu Sudu dotične argumente u vezi sa činjeničnom i pravnom sličnošću slučajeva za koje se navodi da su drugačije rešeni od strane redovnih sudova, rezultirajući protivrečnim odlukama u sudskoj praksi, Sud primećuje da pored predaje tri odluke Apelacionog suda i dve odluke Vrhovnog suda, u kojima podnosilac zahteva navodi slične činjenične i pravne okolnosti, podnosilac zahteva nije uspeo da Sudu podnese dodatne argumente, ili druge slučajeve u kojima je Apelacioni sud odlučio drugačije i shodno tome da potkrepi njegov navod o ugrožavanju pravne sigurnosti, kao rezultat protivrečnih odluka redovnih sudova.
74. S tim u vezi, Sud podseća da praksa ESLJP-a nije utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a u slučajevima divergentne sudske prakse i ako je to uticalo na veliki broj ljudi u vezi sa istim pitanjem tokom kratkog vremenskog perioda pre nego što su se relevantne kontradikcije rešile od viših sudova, dajući tako mogućnost državnim mehanizmima da obezbede odgovarajuću doslednost (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a *Albu i drugi protiv Rumunije*, presuda od 10. maja 2012. godine, stavovi 42 - 43).
75. Zato, u svetlu svoje sudske prakse, Sud ocenjuje da nije moguće konstatovati postojanje „dubokih i dugoročnih razlika“ u sudskoj praksi Apelacionog suda koje dovode u opasnost načelo pravne sigurnosti, pozivajući se na tri presude Apelacionog suda (vidi, analogno slučaj KI29/17, podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*. Citiran iznad, stav 53; vidi, takođe, slučaj [KI28/23](#), podnosilac zahteva *Rrahim Haliti*, rešenje o neprihvatljivosti od 26. juna 2023. godine, stav 81).
76. S toga, Sud smatra da ni broj presuda predstavljenih kao kontradiktornih, kao ni način na koji je Apelacioni sud ocenio i tretirao slučaj podnosioca zahteva, ne stvaraju dovoljne osnove da se obrazloži navod o povredi načela pravne sigurnosti, kao posledica kontradiktornih odluka redovnih sudova (vidi slučaj KI29/17, citiran iznad, stav 58).

(iii) Što se tiče navoda o povredi člana 46. Ustava

77. Sud podseća da podnosilac zahteva, takođe, ističe da je osporena odluka doneta u suprotnosti sa pravima zagarantovanim članom 46. [Zaštita imovine] Ustava.
78. Sud podseća da član 46. Ustava, kao i član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a ne garantuju pravo na dobijanje imovine (vidi slučajeve Suda: KI201/18, podnosilac zahteva *Selami Taraku*, rešenje o neprihvatljivosti od 1. novembra 2019. godine, stav 39; [KI83/18](#), podnosilac zahteva *Ivica Milošević*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. oktobra 2019. godine, stav 41; Vidi, takođe slučajeve ESLJP-a: Van der Mussele [protiv Belgije](#), br. 8919/80, presuda ESLJP-a od 23. novembra 1983. godine, stav 48; i [Slivenko i drugi protiv Letonije](#), zahtev br. 73049/01, presuda od 9. oktobra 2003. godine, stav 121).
79. U okviru toga, Sud se poziva na tumačenja ESLJP-a, gde se ističe da član 1., Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a važi samo za postojeća „imanja“ neke osobe (vidi: [Marckx protiv Belgije](#), br. 6833/74, presuda od 13. juna 1979. godine, stav 50; [Anheuser-Busch Inc. protiv Portugalije](#), br. 73049/01, presuda od 11. januara 2007. godine, stav 64).

80. Podnosilac zahteva dalje može tvrditi povredu člana 46. Ustava samo u meru u kojoj se osporene odluke odnose na njegovu „*imovinu*“: u značenju obe odredbe „*imovina*“ može biti „*postojeća imovina*“, uključujući i potraživanja na osnovu kojih podnosilac zahteva može tvrditi „*legitimno očekivanje*“ da će dobiti efektivno uživanje nekog vlasničkog prava.
81. Ali, po praksi ESLJP-a ne može se reći da bilo kakvo „*legitimno očekivanje*“ nastaje tamo gde postoji spor oko pravilnog tumačenja i primene unutrašnjeg prava i tamo gde su podnesci podnosioca zahteva naknado odbačeni od strane nacionalnih sudova (vidi [Kopecky protiv Slovačke](#), br. 44912/98, presuda od 28. septembra 2004. godine, stav 50).
82. Sud, razmatrajući navode podnosioca zahteva u vezi sa gore navedenim principima, primećuje da podnosilac zahteva nije posebno obrazložio povredu prava na imovinu i ne poziva se konkretno na neke od principa koji su navedeni u članu 46. Ustava, već smatra da mu je ovo pravo povređeno kao posledica povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava). Ovo zbog činjenice što su, po podnosiocu zahteva, redovni sudovi pogrešno utvrdili činjenično stanje i pogrešno su sproveli materijalno pravo i na taj način su nisu odlučili o prihvatanju njegovog tužbenog zahteva.
83. Međutim, tokom razmatranja ovih navoda u okviru člana 31. Ustava, Sud je već došao do zaključka da su ovi navodi očigledno neosnovani. Stoga, Sud smatra da se u ovom konkretnom slučaju ne potvrđuje da podnosilac zahteva ima zahtev koji je obrazložen u vezi sa povredom prava na imovinu po članu 46. Ustava.
84. Dakle, zahtev je očigledno neosnovan po ustavnim osnovama i ocenjen je kao navod koji pripada kategoriji navoda „*četrtoog stepena*“, dakle proglašava se neprihvatljivim u skladu sa pravilom 34., stavom (2) Poslovnika o radu.

Zaključak

85. Kao rezime Sud utvrđuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava zagarantovanih gore navedenim članovima Ustava očigledno neosnovani, jer su (i) navodi o pogrešnom tumačenju materijalnog prava ocenjeni kao očigledno neosnovani, jer su ti navodi ocenjeni kao navodi koji pripadaju kategoriji navoda „*četrtoog stepena*“; (ii) navodi o nedoslednosti sudskih odluka i vezi sa povredom člana 24. Ustava ocenjuju se kao očigledno neosnovani i da pripadaju kategoriji navoda „*četrtoog stepena*“; i (iii) navodi o povredi člana 46. Ustava se ocenjuju kao očigledno neosnovani. Dakle, zahtev je u celosti ocenjen kao neprihvatljiv kao očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je propisano stavom (2) pravila 34. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika o radu, dana 22. januara 2024. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5., člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Enver Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

